

Λευκές γυναίκες στη Νότιο Αφρική

Της Πωλίνας Λάμψα

Απ' τη Νότιο Αφρική όλοι έχουμε ζωντανή την εικόνα της Γουίνι Μαντέλα και τις γυναίκες των θυμάτων του apartheid να θρηνούν κάποιο νεκρό.... Πώς αντιμετωπίζουν όμως τα τραγικά προβλήματα της χώρας και τη δύσκολη αυτή μεταβατική περίοδο οι λευκές γυναίκες; Γνωρίζουν έστω και τον όρο «γυναικείο κίνημα»;

Η λέξη-κλειδί στη λευκή Νοτιοαφρικανική κοινωνία είναι η μητρότης, «Volksmoeder». Η ζωή είναι σκληρή για όσες έχουν επιλέξει να μην παντρευτούν ή έχουν αποφασίσει πως δεν θέλουν παιδιά. Η γυναίκα «μητέρα του Έθνους» πρέπει πολύ νέα να έχει βρει τον κατάλληλο σύζυγο, να έχει κάνει δυο-τρία παιδιά και ν' απολαμβάνει μια άνετη ζωή, με άφθονο ελεύθερο χρόνο για να παίζει τένις και να επισκέπτεται τις φίλες της. Εξάλλου υπάρχει άφθονο φτηνό και υπάκουο εργατικό προσωπικό για να την απαλλάξει από κάθε δυσάρεστο καθήκον. Η πλήξη όμως караδοκεί, γι' αυτό στη Νότιο Αφρική υπάρχει ένας τεράστιος αριθμός γυναικείων φιλανθρωπικών οργανώσεων. Τα μέλη τους αισθάνονται έτσι ότι προσφέρουν κάτι στην κοινωνία. Με τέτοιους τρόπους μειώνονται οι ενοχές των Afrikaners σε σχέση με το ιδιότυπο πολιτικό σύστημα που έχουν εγκαθιδρύσει. Βέβαια οι περισσότερες απ' αυτές τις οργανώσεις είναι απολιτικές, μετά όμως τα ανοίγματα του Ντε Κλερκ προσπαθούν να γεφυρώσουν το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα σε λευκούς και μαύρους δημιουργώντας κάποια σημεία επικοινωνίας. Μια απ' τις γνωστότερες ομάδες είναι η KONTAK. Οι προοδευτικές γυναίκες την κατηγορούν ότι αντιμετωπίζει πατερναλιστικά τους μαύρους. Τα μέλη της οργανώνουν συγκεντρώσεις μαύρων γυναικών. Τις καλούν στις πολυτελείς επαύλεις τους και τους προσφέρουν τσάι και βουτήματα ρίχνοντας ανήσυχες ματιές στ' ασήμικά τους. Οι Jong Dynamik Ladies προσπαθούν να παίξουν έναν εκπολιτιστικό ρόλο και ρίχνουν το βάρος της δραστηριότητάς τους στις επιμορφωτικές εκδηλώσεις.

Και τα γυναικεία προβλήματα όπως οι αμβλώσεις, η αντισύλληψη, οι διακρίσεις; Τέτοια θέματα δεν συζητιούνται.... Η επιρροή της εκκλησίας είναι μεγάλη κι' ακόμα κι' οι προγαμιαίες σχέσεις θεωρούνται ταμπού. Όσες συνειδητοποιημένες γυναίκες διδάσκουν στο Πανεπιστήμιο δίνουν τεράστιο αγώνα για ν' αλλάξουν κάπως την οπισθοδρομική νοοτροπία των φοιτητριών. Ένα συνηθισμένο καλαμπούρι που ακούγεται συχνά είναι ότι οι κοπέλλες πηγαίνουν στο Πανεπιστήμιο της Πρετόρια για να πάρουν πτυχίο με ειδικότητα «κυνήγι του καλού γαμπρού».

Υπάρχει και μια τρομερή γυναικεία οργά-

νωση της άκρας δεξιάς η «Kerri Komandoes» με αρχηγό τη γνωστή για τη σκληρότητα της Μαρί βαν Ζυλ. Σύμφωνα τους είναι «καλύτερα να πεθάνουμε στη δεξιά παρά να ζήσουμε στην αριστερά». Θεω-

και αρχικά ασχολήθηκε κυρίως με την καταβολή εγγυήσεων για την αποφυλάκιση γυναικών που έχουν πιαστεί να κυκλοφορούν σε μια περιοχή χωρίς την απαραίτητη άδεια. Σήμερα η οργάνωση έχει τέτοια απήχηση ώστε έξω απ' τα γραφεία της οι ουρές γεμίζουν τα πεζοδρόμια. Το 43% των ανθρώπων που ζητούν βοήθεια έχουν

ρούν απαράδεκτη την πολιτική του Ντε Κλερκ και είναι έτοιμες να φτάσουν στα άκρα προκειμένου να αφήσουν τους μαύρους να συμμετάσχουν στην εξουσία.

Μια ομάδα που ξεχωρίζει είναι η «Black Sash». Στόχος της είναι η βοήθεια στις μαύρες γυναίκες που αντιμετωπίζουν προβλήματα. Η Σήνα Ντάνκαν ένα απ' τα βασικά στελέχη της οργάνωσης έχει πια συνηθίσει να βλέπει τον κήπο της κατεστραμμένο και μια ψόφια γάτα κρεμασμένη έξω απ' την πόρτα της. Πιστεύει ότι η καλύτερη απάντηση στις προκλητικές ενέργειες της αστυνομίας είναι η σιωπή. Η «Black Sash» ιδρύθηκε το 1955 και μπόρεσε να επιβιώσει ακριβώς επειδή τα μέλη της ήταν λευκές γυναίκες της ανωτέρας τάξης. Ίδρυσε ένα γραφείο συμβουλών

βρεθεί χωρίς δουλειά, το υπόλοιπο 67% συνήθως αντιμετωπίζει πρόβλημα στέγης. Πολύ συχνά ομάδες της άκρας δεξιάς σπάνε στο ξύλο τους επισκέπτες των γραφείων. Οι εθελόντριες της οργάνωσης τηρούν μια στάση παθητικής άμυνας και συνεχίζουν απόητες τον αγώνα τους.

Όπως έχει περιγράψει στα βιβλία της η αγγλίδα συγγραφέας Ντόρις Λέσσιγκ η παράδοση των Afrikaners είναι σκληρή για τις γυναίκες. Οι λευκές γυναίκες της Νοτίου Αφρικής ζώντας οι ίδιες σε μια μεγάλη απομόνωση θ' αργήσουν να συλλάβουν μερικά διδάγματα απ' τις εμπειρίες του διεθνούς γυναικείου κινήματος που θα τις βοηθούσε να κατανοήσουν κι' ορισμένα τους.